

Dopisi.

Slavnemu katol. političnemu društvu

pri sv. Lenartu v slov. goricah!

Zbor slavnega društva dne 15. junija t. l. je blagovolil mene za kandidata v državni zbor izvoliti.

Sklicaj se na svoje razglasilo od dne 12. junija v štev. 25. „Gospodarja“ se zahvaljujem slavnemu društvu za nja častno zaupanje v mene.

V Gradcu dne 20. junija 1873.

Vam iskreno udani

M. Herman.

Iz Ljubljane, 23. junija. (Občni zbor delničarjev narodne tiskarne v Ljubljani.) Zbralo se je bilo nekaj nad 30 delničarjev, ki so zastopali okoli 250 delnic. Po kratkem nagovoru prvosednika dr. Ahačiča prebral je tajnik dr. Vošnjak poročilo o društvenem delovanju od 14. septembra 1872 do 1. junija t. l. Sestavil ga je tako zvito, da bi moral človek misliti, da v celi avstrijski monarhiji, da na celim svetu ga ni zavoda, kateri bi toliko dobička ogetal, kakor „Narodna tiskarna“ v Ljubljani. Še celo „Slov. Narod“ društvu nobene zgube ne prizadeva, temveč so njegovi stroški blizu enaki dohodkom. Prav natančno se to zdaj sicer ne more povedati, ali razloček je vendar silno majhen, in bode k večjemu kakih 100 gld. škode, morebiti pa tudi 100 gld. dobička. Narod stoji na trdnih nogah. V zadnjem času je sicer 50 naročnikov odpadlo, ali 200 novih pristopilo in število naročnikov zdaj znaša okoli 950! „Zora“ pa, ki je tudi lastnina tiskarne, že zdaj donša nekaj dobička itd.

Na prvosednikovo vprašanje, ima li kdo zastonj poročila kaj omeniti, oglasi se g. deželni blagajnik Ravnikar, kateri s tehničnimi dokazi spričuje, da občni zbor ni pravilno in postavno sklican in ne more veljaven biti. Delničarji niso prejeli medčasnih listov od vplačanih 25 % na akcije, niti delnic, in vendar tirja §. 16. pravil, da se morajo delnice vsaj pet dni pred zborom blagajnici izročiti od vsakega, ki hoče glasovati. Po §. 26. se mora letni račun in nasvet o razdeljenji dobička 8 dni pred obč. zborom delničarjem na ogled razpoložiti, kar se tudi ni zgodilo, ker je gg. menda strah bilo. V javnem mnenju se identificira „Sl. Narod“ z narodno tiskarno, proti čemur govornik protestuje, ker ta list ne vstreza koristim ljudstva, ne donša dobička, premnogokrat naše domoljubno čutje žali. — Vrh tega se hoče še izdavat nov tednik, kateri je namenjen kljubovati „Novicam“ in „Gospodarju.“ To podvzetje kaže zopet nove zgube za tiskarno ter je list sploh popolnoma nepotreben. Koliko je le kmetov, da bi vas poslušali? —

Prvosednik skuša dopovedati, da se delnice lastnikom toliko časa niso izročile, ker so hoteli

tiskovne stroške prihraniti in delnice doma tiskati. Kar pa se tiče novega tednika, ga ne bode izdajala tiskarna, ampak dr. Vošnjak sam, ki bo tisk plačeval, kakor vsi drugi.

Tudi Grasselli skuša opravičiti, zakaj delnice, ki so pred dvema mesecema izgotovljene, niso razposlali. To bi se bilo komaj pred enim mesecem zgodilo, in zdaj bi jih bili morali zopet v blagajnico vloževati. Da jih sem ter tje pošiljati ni bilo treba, pridržale so se delnice in se bodo delničarjem še le zdaj razpošiljale. Začasni listi pa so se ljubljanskim delničarjem dajali, vnanjim pa ne, ker imajo ti itak recepise v rokah za dokaz, da so ves denar vplačali. Tudi so bile imena tistih, ki so delnice popolnoma vplačali, po časnih objavljena.

Iz Slivnice, 23. rožnika. (Nova šola — cerkvena svečanost). V naši fari se je 16. t. m. nova druga šola in seer v Račjem pričela. V listu 22. t. m. govori „Marb. Ztg.“ o tej šoli kot „novi omikalnici za ljudstvo“. Vederemo — bi Lah rekel. Dopisnik „marburgarce“ poroča tudi, „da je kateket, g. Ant. Merkuš, pri tej priliki opominjal otroke in stariše, naj svojim verskim načelam zvesti ostanemo“; kar pa ni celó res. Kateket namreč ve, da si stariši v tej šoli ne bojo več verskih načel pridobivali, otroci pa še verskih načel nimajo; tedaj jim tudi zvesti ostati ne morejo, temuč si jih bodo z božjo pomočjo v šoli še le pridobili. — Dopisnik je menda med tem, ko je kateket govoril, rajši žabe, kače, kušarje in druge živali in mrčese, ki v podobah na velikih tablah po steni visijo, premišljeval, tedaj kateketovih besed slišal ni, alj pa slovenski ne ume. Kateket je velikoveč omenil pri tej priliki, da so Račanci, farmani Slivniški, sicer dobili novo šolo, alj bo pa za nje in njihove otroke v resnici koristna in blagonosna, se bo v prihodnosti kazalo. Da bode pa le dobra, ako se bo na krščanski podlagi podučevalo, zato se je kateket v imenu starišev do novega gospoda učitelja obrnil s prošnjo, da bi se ne sramoval otroke v krščanskem duhu podučevati.

Preteklo nedeljo imeli smo ljubo cerkveno svečanost. Lepa slika sv. Alojzija, od neznanega dobrotnika iz Gradca farni cerkvi podarvana, se je slovesno — spremljevana od fantov in deklič — v cerkev prenesla in blagoslovila. V nagovoru so preč. kanonik M. mladeži v posnemanje priporočili angelskega sv. mladeniča. — Bog plati neznanemu dobrotniku!

Iz Vuzenice, 17. junija. Župnijski uradi na Slovenskem menda ne bi ravnali napačno, ako bi vsaj med seboj občevali slovenski v takih rečeh, ki se imajo priobčiti ljudstvu v slovenskem jeziku kakti ženitninski oklici itd. Tem bi si tudi sami reč olajšali, ker je večkrat prav sitno nemška naznanila na prižnici ljudstvu slovenski razglašati. Pa stara navada je železna srajca in pri mnogih se je nemškutarija že tako vkoreninila, da se je

skoro otresti ne morejo. Pošiljajo se iz popolno slovenskih krajev večidel nemška naznanila in dopisi; na slovenska pisma dobajajo večidel nemški odpisi. Nekterokrat smo že celó iz savinske doline dobili enake dopise; tako iz G., od koder je došlo pričalo oklica, pisano v pokvarjeni nemščini. Kako bi se tedaj čudili, da nam naši nasprotniki, kjer le morejo, radi postavljajo milo slovenščino v kot, če jo sami zametujemo; čakati bo po takem še dolgo treba, dokler dobi po uradnih ono častno mesto, ktero ji gre, ako je sami ne rabimo, kjer pravico v rokah imamo ter si reč po volji olajšati zamoremo. Kmetje ne umeči nemščine, so prav zadovoljni, da se jim krstna, poročna, mrtvaška pričala napravljajo v naščini ter še sami prosijo za slovenska pisma. — Notar v Marenbergu, ki je, kakor znano bralcem „Gospodarja“, prisegel na velikonemški prapor, se hudo grozi vsakemu, kdor se drzne slovenskim pismom mu priti predoči. Hotel je pred kratkim ovreči slovenski pogrebni račun; menda ustavak še žive dni slišal ni o š. 19. one postave, na katero je sam prisegel, ker vse pisma za čisto slovenske stranke piše le v nemščini in ubogi kmet mora čestokrat strahom podkrižati pogodbo, od ktere besedice ne ume. Ne bi bilo bolje, ko bi Vi spolnjevali svoje notarske dolžnosti ter ne grešili na potrpežljivost slovenskega ljudstva, kakor pa da razpor in sovraštvo sejete med ljudmi in svoje slabe duševne izdelke trosite po svetu? —

Iz Vuhredi 18. jun. (Kat. pol. društvo in nja nasprotniki.) Trojičko nedeljo smo se sešli v Vuzenici k drugi obletnici, ktero je ondotno katol. pol. društvo prav veselo obhajalo. V primeri znane mlačnosti podravskega ljudstva se je vendar zbor prav dobro obnesel. Več gospodarjev je na novo pristopilo in vidi se, da dveletni trud ondotnega društva ni bil bob v steno. Kakor navadno, se je tudi zdaj zaradi zadnjega zbora oglasila stara obrekovalka graška „Tagespošta“, ktera vendar v kraju, kjer je sedež društva, zahaja le v edino hišo nekega zrjavelega Tagespoštlerja in nam veliko kvara ne dela. Poroča namreč o sedem pastirih in mnogo ovnih in ovcah, ki so bili nazoči pri zboru. Hvala pridnim pastirjem; res jih je bilo ne 7, ampak 8 pri zboru, nekteri so prišli iz prav oddaljenih župnij črez visoke gore; bilo je tudi dosti pridnih ovčic, ki rade poslušajo glas svojih dušnih pastirjev, ki jih vodijo na dobro paso lepega poduka. Hvala Bogu, kostrunov ali ovnov ni bilo več kakor eden v zbornici, in še ta je prilezel natihoma in prav zvito pazil na pogovore društvenikov, da bi zamogel ktereга očrnuti. Hudega seveda slišal ni, timveč veliko dobrega in koristnega, in to je njegovo vnemarno dušo tako razkačilo, da je koj šel k nekemu zakotnemu pisaču, ki je pisal „Tagespošti“ ono ljubeznjivo pismo, pravo zrcalo nemške ali prav za prav nemškutarska omike. — Vas pa, dragi društveniki, take natolcevanja in obrekovanja naj ne strašijo, zakaj

den denečnji je to naj večja čast za vsakega katoličana, ako ga hudobni sovražijo in obrekujejo. Le to Vas opominjam, ogibajte se takega človeka, ki se vam v lice slavek dela, za hrbtom Vam pa škodovati hoče, ter bodite prepričani, da so le sovražniki katoliške cerkve sovražniki katoliških družtev, ktera se poganjajo za pravice sv. cerkve in katoliškega naroda.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Politično stanje je blizo enako onemu, kedar komu hiša z imetkom vred pogori, pa ne ve, odkodar zdatne pomoči dobiti. Kljub vsem poskušanjem ne more borza do zaupanja se povzdigniti, in zdaj prihajajo tudi iz raznih dežel tirjatve, da se iz Dunaja dotičnim denarnim zavodom na pomoč pride. Ustanovil se je na Dunaji „podporni komité“, ki je nekaj nad 6 milijonov zložil. Ko bi pa hotel komité akcije mlajših bank jemati, je v 2 urah ves znesek potrošen. Vsled tega premnogo borznih akcij vedno pada, kar zaupanje podkopava. — Hoteli so „stari“ državni zbor sklicati, pa zmislili so se, da kolovodje njegovi, ki so mnogo sami krvi „švindeln“, bi ne bili zanesljivi zdravniki denarne jetiki. —

Kranjska dež. vlada je prepovedala čč. oo. Jezuitom v Repnjem bivati, češ, da so „spoh škodljivi v gospodarskem in zdravilskem oziru.“ Uzrok mora biti, če se tudi s trte zvije. Po nagledih liberalnega svetá je gospodarstvo na škodi, če se ljudje kakega misijona udeležijo! V zdravilskem oziru so pa Jesuiti nevarni, ker si liberalci domišljujejo, da pri vsakem misijonu nekoliko ljudi — ob pamet pride! Tega pa ne vidijo, koliko jih je znorelo in se jih usmrtilo vsled sleparij pri dunajskih bankah!

Vnanje države. Ruska armada napreduje na Kivanskem tako zmagonosno, da marširajo že proti glavnemu mestu Kivi, ter utegne boj skoro se končati.

Turški cesar Abdul-Aziz je za smrt bolan in bati se je diplomatom, kristjanom pa veseliti, da se podere gnjilo turško cesarstvo. Cesarjeva smrt utegne namreč hud boj med Turki samimi vneti, ker je sedanji cesar na korist svojemu sinu Izedinu prenaradil starodavni red nasledovanja, vsled ktereга ima pravico do trona Murad Effendi, bratranec veliko mlajšega Izedina. Staroturki so za stare pravice ter utegnejo za Murada meč potegniti proti Mladoturkom, ki tiščijo Izedina naprej. Turški kristijani pa bodo skušali osvoboditi se enih kakor drugih.

Razne stvari.

(Društvo mariborskih učiteljev) je vlada razpustila zarad zaupnice do nepokornega dunajskega učitelja Bobiesa.